ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС

ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди
№БД-300 000 600 00 -382
2018 йил “8” 08

Олий ва ўрта махсус таълим
вазирлиги
2018 йил “[illegible]” 08

«СОҲА ИҚТИСОДИЁТИ ВА МЕНЕЖМЕНТИ»

ФАН ДАСТУРИ

Билим сохаси		
	100 000	Гуманитар соҳа
	200 000	Ижтимоийсоҳа,иқтисод ва ҳуқуқ
	300 000	Ишлаб - чиқариш техник соҳа
	600 000	Хизматлар соҳаси
Таълим сохаси		
	110 000	Педагогика
	150 000	Санъат
	230 000	Иқтисод
	310 000	Мухандислик иши
	320 000	Ишлаб чиқариш технологиялари
	330 000	Компьютер технологиялари ва информатика
	350 000	Алоқа ва ахборотлаштириш, телекоммуникация технологиялари
	610 000	Хизмат кўрсатиш соҳаси
	620 000	Транспорт
	630 000	Атроф-муҳит муҳофазаси
	640 000	Ҳаётий фаолият хавфсизлиги
Таълим йўналишлари		
		Кўрсатилган таълим соҳаларига тегишли барча йўналишлар

Тошкент – 201

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2018 “28” 08 даги -соили буйругининг 6 -иловаси билан фан дастури рўйхати тасдиқланган.

Фан дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича Ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгашнинг 2018 йил "18" 08 даги 4 -сонли баённомаси билан маъқулланган.

Фан дастуриТошкент давлат техника университетида ишлаб чиқилди.

Тузувчилар: Н.А.Хашимова - ТДТУ «Саноат иқтисодиёти» кафедраси мудири, и.ф.д.
Н.Х.Гулямова – ТДТУ “Саноат иқтисодиёти” кафедраси катта ўқитувчиси

Тақризчилар: М.Л.Турсунходжаев – ТДТУ”Саноат иқтисодиёти” кафедраси профессори
Б.Х.Салимов –ТДИУ “Саноат иқтисодиёти” кафедраси профессори

Фан дастуриТошкент давлат техника университети Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2018 йил "27" 06 даги "5" –сонли баённома).

Интернет сайтлари

Электрон ресурслар

1.http://www.ziyonet

2.http://www.statuz

http://www.norma.uz

I. Ўқув фанининг долзарблиги ва олий касбий таълимдаги ўрни

Демократик бозор ислоҳотларини ва иктисодиётни либераллаштиришни янада чукурлаштириш ва шу асосда жамият аъзоларининг моддий ва маънавий фаровонлигини таъминлашда иқтисодиётнинг етакчи тармоғи бўлган саноатнинг мавқеи алоҳида ўрин эгаллайди.

2017 йилда иқтисодиёт соҳасида замон талабларига жавоб берадиган, янгича маъно-мазмундаги ва самарали ислоҳотларни амалга ошириш йўлида биринчи қадамлар қўйилди. Жумладан, қисқа муддатда 161 та йирик саноат объекти ишга туширилди. Бу келаси йил қўшимча 1,5 триллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш имконини беради.

Ана шу жуда муҳим соҳанинг иқтисодий асосларини ҳам назарий, ҳам амалий моҳияти ва аҳамиятини тушунадиган, бу борадаги барча янгиликлар ва ташкилий ўзгаришларни ҳис эта оладиган ёш мутахассисларни тайёрлашда **«Соха иқтисодиёти ва менежменти»** фани алоҳида аҳамият касб этади.

Ушбу фан дастурида корхонанинг моҳияти ва турлари, уни бозор иқтисодиётида тутган ўрни ва аҳамияти, ресурслари ва улардан оқилона фойдаланишни ташкил этиш омиллари ва йўллари ҳамда республикадаги ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар натижалари ва худудий муаммоларнинг менежмент истиқболига таъсири масалаларини қамрайди. Айниқса, саноатни ривожлантириш, хусусан, саноат корхонаси истиқболини белгилаш, корхонада замонавий ва окилона бошқарув тизими шакллантиришнинг мақсад ва вазифаларини танлаш, корхонага таъсир этувчи ташқи ва ички омиллар даражасини баҳолашда ушбу фан алоҳида ўрин тутади.

«Соха иқтисодиёти ва менежменти» фани умумкасбий фанлар блокига киритилган курс хисобланиб, 3- ва 4-курсларда ўқитилиши максадга мувофиқ. гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар туркумига киради ва барча ноиқтисодий бакалавриат таълим йўналишларида ўқитилади.

II. Ўкувфанининг мақсадивавазифаси

Фанни ўқитишдан **мақсад** - иктисодиётни модернизациялаш ва саноат тармоқларида таркибий ўзгаришларни амалга оширилаётган шароитда саноат корхонаси фаолиятини бошкариш усулларини ўргатишдан иборат.

Фаннинг вазифаси - саноат корхонасининг иктисодиёти уни бошкариш, корхона харажатлари, даромади, рақобатбардошлиги, корхоналар самарадорлигини ошириш,унга таъсир этувчи ташқи ва ички омиллар даражасини бахолаш, корхонанинг инновацион ва инвестицион фаолияти, иш кучига булган талабларни ўргатиш хамда уларни амалиётда татбик этиш кўникмасини хосил килишдан иборат.

Ушбу мақсадга эришиш учун фан талабаларни назарий билимлар, амалий кўникмалаларга дунёқарашини шакллантириш вазифаларини бажаради.

Фан бўйича талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйдаги талаблар қўйилади.***Талаба:***

- Саноат корхоналари Ўзбекистон иқтисодиётини ривожлантиришнинг асосий устувор йўналиши, соҳа ривожининг шу кундаги аҳволи, соҳа меҳнат **ресурсларига бўлган** талабларни башорат қилиш ҳақида ***тасаввурга эга бўлиши;***
- корхонани **моддий**-техник **таъминотини ташкил килиш ва режалаштиришни,** интеграцион **жараёнларнинг таъсирини, талаб ва** таклифнинг кайишқоқлигини, **рақобатли бозорларнинг самарадорлигини,** нархни ташкил қилиш **сиёсатини, асосий ва айланма** воситаларни, инвестицияларни **жалб қилишни, инновация** жараёнларининг **хусусиятларини, корхонани бошкариш асосларини, ходимларни шакллантириш жараёнини, корхонанинг хаёт** циклини ***билиши вaулардан фойдалана олиши;***
- **талаб ва таклиф назариасидан фойдаланиш,** бизнес-режани **ишлаб чикиш *қўпикмаларигаэга бўлишикерак***

VI. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбаалари

Асосий адабиётлар

1. Ortiqov A. Sanoatiqtisodiyoti. Darslik. -T.:Sano-Standart, 2014. -304 b.
2. Махмудов Э.Х. Экономика промышленных предприятий. Учебник. -Т.-Iqtisodiyot – 2015 . -370 с.
3. Иванов И.Н., Беляев А.М. и др. Производственный менеджмент. Учебник для бакалавров/ под. ред. И.Н. Иванова. -М.:Юрайт, 2013. -574с.
4. Улашев И.О., Атамуродов Ш.А. Корхона иқтисодиваменежменти. -Т.: Тафаккур бўстони, 2013.

Қўшимчаадабиётлар

1. Мирзиёв Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик -хар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. Узбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йил истикболларига багишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутки. // Халк сўзи газетаси. 2017 йил 16 январь, №11. УзбекистонРеспубликасиКонституцияси - Т.: Узбекистон, 2014. – 46
2. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – хар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йил истиқболларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи. // "Халк сўзи" газетаси. 2017 й., 16 январь, №11.
3. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. - Т.: Ўзбекистон, 2017. - 46 б.
4. Н.А.Хашимова. Антикризисное управление предприятием. Учебное пособие -T.-Tafakkur qanoti 2016/ -284 b;
5. N.X.Gulyamova. Sanoatiqtisodiyoti va menejmenti.O'quv-uslubiy qo'llanma.T.: 2013.148 b.
6. G.Taraxtiyeva. Innovatsion menejment. O'quv qo'llanma. T.: "Fan va texnologiya" , 2013. 208 b.

V. Мустақил таълим ва мустакили шлар

Мустакил таълим учун тавсия этиладиган мавзулар:

1. Саноат корхонаси унинг менежменти.
2. Корхоналарда ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш.
3. Саноатда рақобатбардошлик
4. Саноатда инқирозга қарши бошқарув.
5. Саноат корхоналарини бошқаришнинг иқтисодий усуллари.
6. Саноат корхоналари рентабеллиги ва уни хлсоблаш йўллари.
7. Ишлаб чикариш самарадорлигини бошкариш.
8. Ишлаб чиқариш жараёнларини таъминлаш ва тартибга солиш.
9. Инновацион фаолият харажатларини бошқариш ва баҳосини белгилаш.
10. Инновацион харажатларни бошқариш усулларини тахлил килиш.
11. Инновация самарадорлигини баҳолаш.
12. Саноат корхоналарнинг дебитор қарздорлигини бошкариш.
13. Саноат корхоналарнинг узоқ муддатли активлари ва амортизация сиёсати.
14. Саноат корхоналарни молиявий диагностика килиш.
15. Саноат корхоналарида инвестиция самарадорлигини баҳолаш усуллари.
16. Маҳсулот ассортименти, баҳолаш, маҳсулот сотиш ва таксимлашни бошкариш.
17. Саноат корхоналарида стратегик режалаштириш.
18. Асосий фондларнинг ўртача йиллик қийматини ҳисоблаш
19. Ишлаб чиқариш харажатлари ва маҳсулот таннархини ҳисоблаш

Мустакил ўзлаштириладиган мавзулар бўйича талабалар томонидан рефератлар тайёрлаш ва уни тақдимотқилиш тавсия этилади.

Фан бўйича курс иши.

Фан бўйича курс иши ўқув режада кўзда тутилмаган.

III. Асосий назарий кисм (маъруза машгулотлари)

1 –модуль.Саноат корхоналари бозор иқтисодиётининг субъекти сифати

1-мавзу. Корхоналарнинг ташкилий-ҳуқуқий шакллари

1.1. Корхоналар моҳияти ва фаолиятнинг асоси
1.2. Корхоналарнинг ташкилий-ҳуқуқий шакллари
1.3. Корхона фаолиятининг ички ва ташки муҳити

2-мавзу.Саноат корхоналарини ривожлантириш стратегиясини шакиллантириш

2.1. Корхона стратегиясининг мазмуни ва моҳияти
2.2.Корхоналарнинг бозордаги стратегияси
2.3.Ишлаб чиқариш тизимларини ривожлантириш стратегиясининг шакл ва босқичлари
2.4. Корхонанинг ташкилий тузилмаси ва унинг самарадорлик мезонлари
2.5. Корхона фаолиятини режалаштириш

3-мавзу.Ишлаб чикариш омиллари ва ишлаб чиқариш жараёни

3.1. Корхонанинг ишлаб чиқариш тизими ва унинг асосий элементлари
3.2. Корхонада ишлаб чиқаришни ташкил этиш принциплари, турлари, шакллари ва усуллари
3.3. Корхонанинг ишлаб чиқариш қуввати ва уни ҳисоблаш усули
3.4. Оптимал ишлаб чиқариш ҳажми ва сотиш
3.5. Махсулот сифати

2-модуль. Саноат корхоналарининг заҳира манбалари

4-мавзу. Корхонанинг асосий фондлари ваишлаб чиқаришқувватлари

4.1. Асосий ишлаб чиқариш фондларининг иктисодий моҳият ва аҳамияти
4.2.Асосий фондлар амортизатцияси ва емирилиши
4.3. Асосий ишлаб чиқариш фондлардан фойдаланиш кўрсаткичлари
4.4.Асосий ишлаб чиқариш фондлардан фойдаланишни яхшилаш йўналишлари

5-мавзу. Корхонанинг айланма маблаглари

5.1.Айланма фондлар ва айланма маблағлар: таркиби ва тузилиши
5.2.Айланма маблағлардан оқилона фойдаланиш
5.3.Айланма маблағлардан фойдаланиш кўрсаткичлари
5.4. Айланма маблағларни меъёрлаштириш. Айланишини тезлаштириш

6-мавзу. Корхонанинг меҳнат ресурслари

6.1. Меҳнат ресурсларини таснифлаш
6.2. Меҳнат ресурсларининг таркиби ва тузилиши
6.3. Меҳнат унумдорлиги

6.4. Саноат корхоналарида иш ҳақини ташкил қилиш
6.5. Ишлаб чиқариш ресурсларининг ўзаро таъсир механизми

7-мавзу. Корхонанинг ахборот ресурслари (Асосий манбалар)

7.1. Ахборот тушунчаси ва унинг хусусиятлари
7.2. Ахборотни таснифлаш
7.3.Ахборот манбалари
7.4.Тадбиркорлик маълумотларини ҳимоя қилиш

3-модуль. Корхона фаолиятининг натижалари

8- мавзу. Ишлаб чиқарнш харажатлари

8.1. Ишлаб чиқариш харажатларини таснифлаш
8.2.Корхона таннархининг турлари
8.3.Йиллик ишлаб чиқариш харажатлари ва маҳсулот таннархи
8.4. Иктисодий элементлар ва калькуляция бандлари бўйича харажатлар
8.5. Участка, цех, ишлаб чиқариш, завод мфхсулотининг таннархи.
8.6. Саноат махсулотларининг таннархини пасайтиришнинг манбалари ва омиллари.

9-мавзу. Корхона махсулотларига (хизматларини, ишларини) нархни шакилланиши

9.1. Нархнинг иқтисодий моҳият ва турлари
9.2. Корхонанинг нарх сиёсати
9.3. Нархнинг шакилланиш стратегияси ва усуллари
9.4. Тармоқда нархнинг шакилланиши
9.5. Нархни аниқлаш усуллари

10-мавзу. Корхона фаолиятининг молиявий натижалари

10.1. Корхона даромадлари
10.2. Корхонанинг фойдаси, уни тақсимлаш
10.3. Оптимал ишлаб чиқариш ҳажмларини аниқлаш ва даромадни максимал даражасини аниқлаш
10.4. Корхона рентабеллиги

4-модуль. Саноатни ривожлантириш менежменти

11-мавзу. Корхонанинг инвестицион фаолияти

11.1 Инвестициялашнинг вазифаси ва иқтисодий мазмуни
11.2 Корхона инвестицияларининг манбалари
11.3 Инвестицион лойиҳаларининг самарадорлигини баҳолашнинг услубий асослари
11.4.Самарадорликни аниқловчи кўрсаткичлар
11.5.Иктисодий самарадорлик
11.6.Инвестицияларнинг қопланиш муддати
11.7. Хатарлар ва уларнинг инвестицион лойиҳадаги зарари

12-мавзу. Корхонанинг инновацион фаолияти

12.1 Корхоналарда инновация фаолиятива инновация
12.2 Корхонада инноватцион фаолиятни ташкил қилиш усуллари
12.3.Инновацион лойиҳа яратиш ва амалга оширишнинг асосий босқичлари
12.4.Инновацион лойиҳаларни баҳолаш

13-мавзу. Корхона фаолиятини бошқариш асослари

13.1 Корхона бошқарувининг моҳияти ва принциплари
13.2 Бошқарувнинг ахборот таъминоти
13.3 Бошқарув қарорлар, уларнинг усуллари ва уларни қабул қилиш жараёни

14-мавзу.Саноатнинг мақсадли йўналишлари

14.1 Тармоқни ривожлантириш концепцияси
14.2.Сохани ривожланишнинг асосий йўналишлари

IV. Амалий машғулотлар бўйича кўрсатма ва тавсиялар

1. Корхоналарнинг ташкилий-ҳуқуқий шакллари
2. Саноат корхоналарини ривожлантиришнинг стратегиясини шакиллантириш
3. Ишлаб чиқариш омиллари ва ишлаб чиқариш жараёни
4. Корхонанинг асосий фондлари ваишлаб чиқариш қувватлари
5. Корхонанинг айланма маблағлари
6. Корхонанинг меҳнат ресурслари
7. Корхонанинг ахборот ресурслари (Асосий манбалар)
8. Ишлаб чиқарнш харажатлари
9. Корхона маҳсулотларига (хизматларини, ишларини) нархни шакилланиши
10. Корхона фаолиятининг молиявий натижалари
11. Корхонанинг инвестицион фаолияти
12. Корхонанинг инноватцион фаолияти
13. Корхона фаолиятини бошқариш асослари
14. Саноатнинг мақсадли йўналишлари

Амалий машғулотлар мультимедиа қурулмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академ. гуруҳга бир ўқитувчи томонидан ўтказилиши лозим. Машғулотлар фаол ва интерфактив усуллар ёрдамида ўтилиши, мос равишда муносиб педагогик ва ахборот технологиялар қўлланилиши мақсадга мувофик.